

ਦਫਤਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ, ਪੰਜਾਬ, ਮੋਹਾਲੀ
ਬਲਾਕ-ਈ, ਪੀ.ਐਸ.ਈ.ਬੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਵਿੱਦਿਆ ਭਵਨ, ਛੇਵੀਂ ਮੰਜਿਲ, ਫੇਜ਼-8, ਮੋਹਾਲੀ
ਫੋਨ ਨੰ. 0172-2212221

ਵੱਲ :-

ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ (ਸੈ.ਸਿੱ)
ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ (ਵੈਬਸਾਇਟ ਰਾਹੀਂ)
DM(ਗਣਿਤ), BM(ਗਣਿਤ) ਵੈਬਸਾਇਟ ਰਾਹੀਂ
ਪੰਜਾਬ।

ਸੀਮੇ ਨੰ. SCERT-File-08/08/2017

ਮਿਤੀ :- 17.10.2017

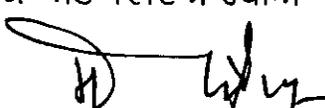
ਵਿਸ਼ੇ:- ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ।

1.0 ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਾਤ ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਉਣੀਆਂ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਹੀ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਜਟਿਲ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਅਸਾਨੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਗਣਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਡਰ ਘੱਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਗਣਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਪਕੜ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਸਕੱਤਰ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਅੱਠਵੀਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਰੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਮੈਥ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਮੂਹ ਮੈਥ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਲਈ ਇਹ ਗਣਿਤ ਮੇਲਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿੱਚੋਂ 1500/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ ਸਮੇਂ-ਸਿਰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਮੇਲਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਮਿਤੀ: 24-10-2017 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਸਮਾਨ ਦੀ ਲਿਸਟ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਅਮਲਗਮੇਟਿਡ ਫੰਡ ਵਿੱਚੋਂ 2000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਲਿਸਟ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਣਿਤ ਮੇਲਾ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤੀ ਰੁਝਾਨ ਵੱਧ ਸਕੇ।

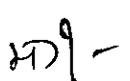

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ
ਪੰਜਾਬ।

ਪਿੱਠ ਅੰਕਣ ਨੰ:

ਮਿਤੀ :

ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

- 1) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ।
- 2) ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਸੈ.ਸਿ), ਪੰਜਾਬ।
- 3) ਸਮੂਹ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ(ਸੈ.ਸਿ), ਪੰਜਾਬ।

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ
ਪੰਜਾਬ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਗਣਿਤ ਮੇਲੇ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਮੱਗਰੀ
1	ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ	ਗੱਤਾ , ਅੰਕ ਸਟਿੱਪਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ 0 ਤੋਂ 9 ਤੱਕ ਅੰਕ ਲਿਖੇ ਹੋਣ, ਕੈਂਚੀ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਫੇਵੀਕੋਲ, ਸਕੇਲ ਸਕੈਚ ਪੈਨ ਆਦਿ।
2	ਆਉ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡੀਏ	ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਬਣਾ ਸਕਣਾ, ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਬੋਲਣਾ ਆਉਣਾ।
3	ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ	ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਗਿਲਾਸ, ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਗੱਤੇ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸਥਾਨਕ ਮੁੱਲ ਲਿਖੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬਟਨ, ਸੋਤੀ ਜਾਂ ਗੀਟੀਆਂ।
4	ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ	ਕਾਰਡ ਚਾਰਟ, ਕੈਂਚੀ, ਸਕੈਚ, ਗੱਤੇ ਦਾ ਡਿੱਬਾ, ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜ਼, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਪੈਨਸਿਲ, ਕੈਂਚੀ ਆਦਿ।
5	ਵਪਾਰ ਖੇਡ : ਸਜ ਗਿਆ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਖੁੱਲ ਗਈ ਦੁਕਾਨ	ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਫੇਦ ਜਾਂ ਰੰਗੀਨ ਕਾਗਜ਼, ਕੈਂਚੀ, ਮਾਰਕਰ, ਸਕੈਚ ਪੈਨ, ਚਾਰਟ ਆਦਿ।
6	ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਪਤਾ ਹੈ	ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਸਕੈਚ, ਰੰਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਸਕੇਲ, ਮਾਰਕਰ ਆਦਿ।
7	ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਬੀ.ਐਮ.ਆਈ. (Body Mass Index) ਪਤਾ ਕਰਨਾ	ਕੱਦ ਮਾਪਣ ਲਈ ਪੈਮਾਨਾ, ਭਾਰ ਤੋਲਕ, ਬੀ.ਐਮ.ਆਈ. ਚਾਰਟ ਆਦਿ।
8	ਕਲੰਡਰ ਗੇਮਜ਼	ਕੋਈ ਪੁਰਾਣਾ ਕਲੰਡਰ, ਚਾਰਟ, ਕੈਂਚੀ, ਸਕੇਲ।
9	ਗੁਣਜ ਅਤੇ ਗੁਣਨਖੰਡ ਪਤਾ ਕਰਨਾ	ਚਾਰਟ, ਗੱਤਾ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਸਕੈਚ, 1 ਤੋਂ 50 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆ ਗੀਟੀਆਂ ਆਦਿ।
10	ਨੇਪੀਅਰ ਪੱਟੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਗੁਣਜ ਪਤਾ ਕਰਨਾ	ਰੰਗਦਾਰ ਚਾਰਟ, ਕੈਂਚੀ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਪੈਨਸਿਲ, ਗੱਤਾ ਆਦਿ।
11	ਮ.ਸ.ਵ ਪਤਾ ਕਰਨਾ	ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ, ਰੰਗਦਾਰ ਸ਼ੀਟ।

12	ਲ.ਸ.ਵ ਪਤਾ ਕਰਨਾ	ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ , ਗ੍ਰਾਫ ਪੇਪਰ, ਰੰਗਦਾਰ ਸ਼ੀਟ , ਸਕੈਚ ਆਦਿ।
13	ਵਰਗ ਅਤੇ ਵਰਗਮੂਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ	ਬੰਟੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਬਟਨ, ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੇ ਕਾਰਡ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ।
14	ਸਿਫਰ ਨਾਲ ਭਾਗ ਦੀ ਪੜਤਾਲ	ਗੀਟੀਆਂ, ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਪੈਂਨ ਆਦਿ।
15	ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸਮਝ	ਰੰਗੀਨ ਕਾਗਜ਼, ਸਫੇਦ ਕਾਗਜ਼, ਸਕੈਚ, ਪੈਂਸਿਲ, ਫੈਵੀਕੋਲ ਆਦਿ।
16	ਸਿੱਧੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਹਵਾਈ ਦੂਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ	ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਨਕਸ਼ਾ, ਸਕੈਚ, ਰੰਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਸਕੇਲ ਆਦਿ।
17	ਦੈਨਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਨਾ।	ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਗੀਟੀਆਂ ਜਾਂ ਬਟਨ, ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਮਾਰਕਰ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਕੈਂਚੀ ਆਦਿ।
18	ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ (ਰਿਣਾਤਮਕ, ਧਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਿਫਰ) ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਤੇ ਦਰਸਾ ਕੇ ਤੁਲਨਾ	ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜ਼, ਗੱਤਾ, ਕੈਂਚੀ, ਫੈਵੀਕੋਲ ਅਤੇ ਦੋ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ।
19	ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਤੇ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਉ ਦੀ ਕਿਰਿਆ	ਚਾਰਟ, ਸਕੈਚ ਪੈਂਨ, ਕੈਂਚੀ, ਸਫੇਦ ਪੇਪਰ ਆਦਿ।
20	ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਉ	ਕੈਰਮ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਗੀਟੀਆਂ।
21	ਖੇਡ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਉ	ਡਾਈਸ, 2 ਰੰਗਦਾਰ ਗੀਟੀਆਂ, ਇੱਕ ਰੰਗਦਾਰ ਮੋਟੀ ਪੇਪਰ ਸ਼ੀਟ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਕੈਂਚੀ ਆਦਿ।
22	ਭਿੰਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਮਾਰਕਰ, ਸਕੈਚ ਪੈਂਨ, ਕਲਰ ਪੇਪਰ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ ਆਦਿ।
23	ਭਿੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਤੁੱਲ ਭਿੰਨਾਂ	ਭਿੰਨ ਚਾਰਟ, ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਭਿੰਨ ਪੱਟੀਆਂ, ਬਿੰਦੂ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਚਿੱਤਰ, ਜੈਮਜ਼ ਦੇ 2-3 ਪੈਕਟ, ਮਾਰਕਰ, ਸਕੈਚ ਪੈਂਨ, ਕਲਰ ਪੇਪਰ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਕੈਂਚੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਆਦਿ।

24	ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ	ਖਾਨਿਆਂ ਵਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ, ਬਿੰਦੀਆਂ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ ਆਦਿ।
25	ਅਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ	ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਇਕਲ ਵਾਲਵ, ਕੈਂਚੀ, ਕਾਰਡਬੋਰਡ ਪੇਪਰ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਪੈਨ-ਪੈਂਸਿਲ, ਸਕੈਚ ਪੈਨ, ਮਾਰਕਰ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਮਾਪ
26	ਚੁੰਬਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਰੰਭਿਕ ਅਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ	ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ 7-8 ਗੋਲ ਚੁੰਬਕ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਦੇ ਢੱਕਣ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਗੋਲ ਬਰਤਨ ਆਦਿ।
27	ਸੈੱਟ ਸੁਕੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ	ਜਿਉਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ।
28	ਉੱਤਲ ਅਤੇ ਅਵਤਲ ਬਹੁਭੁਜ	A4 ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੀਟ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਪੈਨਸਿਲ, ਆਦਿ।
29	ਸਮਮਿਤੀ	ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਰਨਮਾਲਾ ਦਾ ਚਾਰਟ, ਸਕੇਲ, ਪੈਨਸਿਲ ਆਦਿ।
30	ਕਲਾਈਡੋਸਕੋਪ	3 ਸਮਾਨ ਆਕਾਰ ਦੇ ਆਇਤਾਕਾਰ ਸਮਤਲ ਦਰਪਣ, ਟ੍ਰੇਸ ਪੇਪਰ, ਟੇਪ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗ ਦੇ ਮੋਤੀ ਜਾਂ ਚੂੜੀਆਂ ਦੇ ਟੁਕੜੇ, ਗੱਤੇ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਕੈਂਚੀ ਆਦਿ।
31	ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ	ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਸਕੈਚ ਪੇਪਰ ਜੀਉ ਬੋਰਡ ਆਦਿ।
32	ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਤੀਸਰੀ ਭੁਜਾ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਸਕੈਚ ਪੈਨ ਆਦਿ।
33	ਪਾਇਥਾਗੋਰਸ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ	ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਕੈਂਚੀ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਜੁਮੈਟਰੀ
34	ਬਹੁਭੁਜ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜ	ਰੰਗੀਨ ਕਾਗਜ਼, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਕੈਂਚੀ, ਪੈਂਸਿਲ, ਸਕੇਲ, ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ ਪੇਪਰ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ।
35	ਸੈੱਟ-ਸੁਕੇਅਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਤੁਰਭੁਜ ਬਨਾਉਣਾ	ਸੈੱਟ-ਸੁਕੇਅਰ ਦੇ 4 ਸੈੱਟ।
36	ਪਰਿਮਾਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ	ਗ੍ਰਾਫ ਪੇਪਰ, ਸਫੈਦ ਕਾਗਜ਼, ਕੈਂਚੀ, ਫੈਵੀਕੋਲ, ਸਕੇਲ, ਕਾਰਡ ਬੋਰਡ, ਚਾਰਟ ਪੇਪਰ, ਸਕੇਲ, ਪੈਨ, ਪੈਂਸਿਲ, ਸਕੈਚ, ਪੁਸ਼ ਪਿੰਨ, ਧਾਗਾ ਆਦਿ।
37	ਪਾਈ ਦੀ ਧਾਰਨਾ	A4 ਸਾਈਜ਼ ਦੀਆਂ ਰੰਗੀਨ ਸ਼ੀਟਾਂ, ਗੱਤਾ, ਸਕੈਚ, ਫੁੱਟਾ, ਕੈਂਚੀ, ਫੈਵੀਕੋਲ ਆਦਿ।
38	ਚੱਕਰ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ	ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੀਟ, ਜਿਉਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਰੰਗਦਾਰ ਸਕੈਚ, ਕੈਂਚੀ, ਗੁੰਦ ਆਦਿ।
39	ਗੋਲ ਨਕਸ਼ਾ ਬਨਾਉਣਾ	ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜ਼, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਪੈਨਸਿਲ, ਕੈਂਚੀ ਆਦਿ।
40	ਤਿੰਨ ਪਸਾਰੀ ਠੋਸ	ਰੰਗਦਾਰ ਚਾਰਟ, ਪਿੰਨ, ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ, ਮਾਰਕਰ, 3- ਪਸਾਰੀ ਠੋਸ, ਕੈਂਚੀ ਆਦਿ।
41	ਸਮਾਨ ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਪਦਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ	ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਟੋਰਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਛੋਟੀਆਂ ਕਟੋਰੀਆਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪਦੀ ਬੀਜ ਗਣਿਤਕ ਵਿਅੰਜਕ ਲਿਖੇ ਹੋਣ।
42	ਬੀਜਗਣਿਤਕ ਤਤਸਮਕ $(x+a)(x+b)$	ਸਕੈਚ ਪੈਨ, ਰੰਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਗੱਤਾ, ਸਕੇਲ, ਕੈਂਚੀ, ਫੈਵੀਕੋਲ ਆਦਿ।
43	ਬੀਜਗਣਿਤਕ ਤਤਸਮਕ $(a+b)^2$	ਸਕੈਚ ਪੈਨ, ਰੰਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਗੱਤਾ, ਸਕੇਲ, ਕੈਂਚੀ, ਫੈਵੀਕੋਲ ਆਦਿ।
44	ਖੇਡ-ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਬੀਜਗਣਿਤਕ ਤਤਸਮਕ ਸਿੱਖਣੇ	ਸਕੈਚ ਪੈਨ, ਰੰਗਦਾਰ ਪੇਪਰ, ਸਕੇਲ ਆਦਿ।